

LÄS NOGA DESSA ANVISNINGAR!

ALLMÄNT

Kontrollera att du hittar uppgifterna 1–40 (sidorna 3–22) i urvalsprovet.

Övervakning

Anvisningarna som ges av övervakarna i salen ska följas. Vid behov kan du kalla på en övervakare genom att räkka upp handen. Om du behöver gå på toaletten kan du visa WC-lappen i provhäftet. Provet övervakas strikt. Det är förbjudet att inneha egen kalkylator och olika elektroniska kommunikationsenheter (till exempel en klocka). Fusk kan leda till att ditt prov förkastas. Därför är det skäl att hålla blicken noga fäst på det egna pappret för att undvika missförstånd.

Att röra på sig och lämna salen

Under provets gång måste alla sitta på sina platser. Det är tillåtet att lämna provet tidigast kl. 12:30. Efter att du lämnat salen kan du inte längre delta i provet. Lämna tillbaka alla andra papper och minräknare till övervakaren, du kan ta med dig urvalsprovet.

Intyg om deltagande i prov (t.ex. för militärtjänst, TE-tjänsterna)

Vid behov kan du be provsalens övervakare om ett intyg över deltagandet i provet när du lämnar tillbaka provmaterialet.

POÄNGSÄTTNING

Provtyp

Provet har 40 uppgifter. Svaret på varje uppgift baserar sig på gymnasielärokurserna enligt urvalskriterierna och/eller på det material som ges i samband med frågan (frågorna). Alla uppgifter är flervalfrågor. Uppgifterna har gjorts upp så att de endast har ett rätt svar, eller ett svar som är närmast rätt.

Poängräkning

Rätt svar på en flervalfråga ger +1 poäng, fel svar -0,51 poäng och ett tomt svar ger 0 poäng. Om du inte alls svarar på en fråga dras inga poäng av, och det finns ingen begränsning för hur många frågor du kan låta bli att svara på. Om det efter provet visar sig att det med tanke på de anvisningar som givits ovan finns flera korrekta svar på en viss fråga godkänns alla korrekta svar på ifrågavarande fråga vid bedömningen av provet. Om det efter provet visar sig att det med tanke på de svarsanvisningar som givits ovan inte finns något korrekt svar på en viss fråga, beaktas frågan det gäller inte vid bedömningen av provet.

I situationer med jämna poäng rangordnas de sökande på följande sätt:

1. Sökandens totalpoäng från urvalsprovets del 1 (frågorna 1–10).
2. Sökandens totalpoäng från urvalsprovets del 2 (frågorna 11–20).
3. Sökandens totalpoäng från urvalsprovets del 3 (frågorna 21–30).
4. Sökandens totalpoäng från urvalsprovets del 4 (frågorna 31–40).

SVARSTEKNIK

Frågepappret

Du kan använda frågepapprens baksida som klottpapper. Vid behov kan du lösgöra urvalsprovets sidor från varandra.

Svarsblanketten.

Blanketten läses optiskt. **Den sökande ansvarar för att blanketten har fyllts i korrekt och noggrant. Den optiska läsaren tolkar även minimala markeringar som svar.**

Ange och markera dina personuppgifter. Du kan kontrollera personbeteckningen på det ID du har med dig. Ange ditt namn (använd STORA BOKSTÄVER) i utrymmet nedanför.

Du kan skriva dina svar på frågorna först på frågepappret. Markera dina svar på din personliga svarsblankett först då du är säker på ditt svar. Reservera tillräckligt med tid. Provet bedöms endast enligt markeringarna på svarsblanketten. Otydliga kryss och motstridiga svar tolkas som **fel** svar.

Lägg ett kryss (x) i den ruta som motsvarar ditt svar. Om du vill ändra ditt svar kan du svärta det svar som du anser att är fel, och lägga ett kryss i en annan ruta. Du kan ändra ditt svar endast en gång per fråga! Om du vill lämna ditt svar tomt (inget svar), bör du svärta minst två (2) svarsalternativ.

Gör inga extra anteckningar på svarsblanketten. Alla anteckningar ska göras noggrant och tydligt. Om du inte kan korrigerera ditt svar tydligt, ska du be övervakarna om en ny svarsblankett. Det är viktigt att du anger ditt personnummer korrekt! Om anteckningarna inte är noggrant och tydligt gjorda, är det möjligt att ditt prov inte går att bedöma.

MODELLSVAR

Här finns ett modellsvar som är överfört till urvalsprovssvarsblanketten.

Sökande Maija Mallikas, personnummer 250100A012F, har redan gjort alla anteckningar i modellblanketten till och med det sjunde svaret.

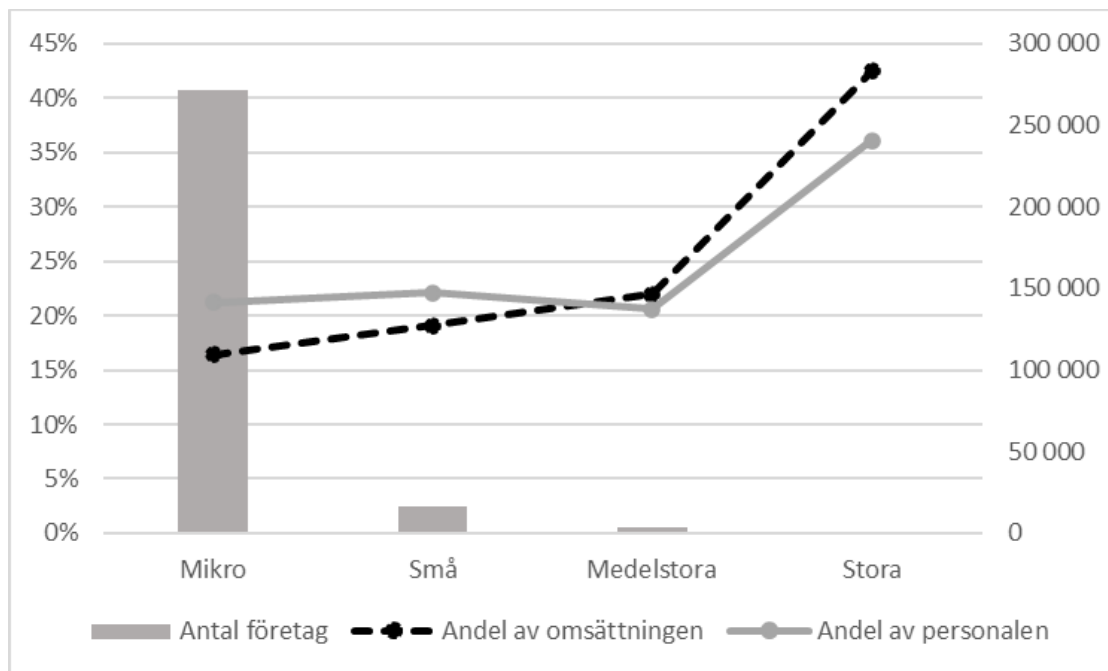
1. Den sökande har skrivit sitt namn och skrivit och kryssat för sin personbeteckning på svarsblanketten.
2. Den sökande har kryssat i den ruta på svarsblanketten som motsvarar hennes svar (*modellfrågorna 1–4*).
3. Om den sökande vill ändra sitt svar, kan hen svärta det redan ikryssade svaret (*modellfråga 5; den sökandes slutliga svar i exemplet är "A"*).
4. Om den sökande först har svarat på frågan, men vill lämna svaret obesvarat (tomt svar = O p.), bör den sökande svärta minst 2 rutor (*modellfråga 6*).
5. Sökande har kryssat för två olika svarsalternativ (*modellfråga 7*) A och C → detta tolkas som motstridiga svar, och sökande får -0,51 p.

MODELLBLANKETTEN

Kauppatieteellisen alan yhteisvalinta / Den gemensamma antagningen till ekonomutbildning																																																																																																																																																																												
Sukunimi / Efternamn Mallikas	Etinimet / Förnamn Maija Tiina Elina																																																																																																																																																																											
Henkilötunnus/Personbeteckning: pv/dd kk/mm v/å -/A loppuosa/slutdel																																																																																																																																																																												
<table border="1"> <tr> <td>2</td><td>5</td><td>0</td><td>1</td><td>0</td><td>0</td><td>A</td><td>0</td><td>1</td><td>2</td><td>F</td> </tr> <tr> <td>0</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☒</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☒</td><td>☒</td><td>-</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td> </tr> <tr> <td>1</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>A</td><td>☒</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td> </tr> <tr> <td>2</td><td>☒</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>2</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☒</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td> </tr> <tr> <td>3</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>3</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td> </tr> <tr> <td>4</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>4</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td> </tr> <tr> <td>5</td><td>☒</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>5</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td> </tr> <tr> <td>6</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>6</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td> </tr> <tr> <td>7</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>7</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td> </tr> <tr> <td>8</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>8</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td> </tr> <tr> <td>9</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>9</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td> </tr> </table>		2	5	0	1	0	0	A	0	1	2	F	0	☐	☐	☒	☐	☐	☒	☒	-	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	A	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	4	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	4	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	5	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐	5	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	6	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	6	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	7	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	7	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	8	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	8	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	9	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	9	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2	5	0	1	0	0	A	0	1	2	F																																																																																																																																																																		
0	☐	☐	☒	☐	☐	☒	☒	-	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐																																																																																																																																																													
1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	A	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐																																																																																																																																																													
2	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐																																																																																																																																																													
3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐																																																																																																																																																													
4	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	4	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐																																																																																																																																																													
5	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐	5	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐																																																																																																																																																													
6	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	6	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐																																																																																																																																																													
7	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	7	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐																																																																																																																																																													
8	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	8	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐																																																																																																																																																													
9	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	9	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐																																																																																																																																																													
<p>Vastaukset kysymyksiin: Merkitse vastauksesi näin ☒ (paksu tumma rasti) kuulakärkikynällä (mustekynä). Vastaukset luetaan optisesti merkitystä ruudusta. Epäselvät ja ristiriitaiset vastausmerkinnät tulkitaan vääriksi vastauksiksi.</p> <p>Svara på frågorna såhär: Lägg ett kryss i den ruta som är ditt svar ☒ (tjockt mörkt kryss) med kulspeppenna (bläckpenna). Svaren avläses optiskt från de ikryssade rutorna. Otydliga kryss och motstridiga svar tolkas som fel svar.</p>																																																																																																																																																																												
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kysymykset/Frågor 1-10</th> <th>A</th> <th>B</th> <th>C</th> <th>D</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>1)</td><td>☒</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td></tr> <tr><td>2)</td><td>☐</td><td>☒</td><td>☐</td><td>☐</td></tr> <tr><td>3)</td><td>☐</td><td>☒</td><td>☐</td><td>☐</td></tr> <tr><td>4)</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☒</td></tr> <tr><td>5)</td><td>☒</td><td>☐</td><td>☒</td><td>☐</td></tr> <tr><td>6)</td><td>☒</td><td>☐</td><td>☒</td><td>☐</td></tr> <tr><td>7)</td><td>☒</td><td>☐</td><td>☒</td><td>☐</td></tr> <tr><td>8)</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td></tr> <tr><td>9)</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td></tr> <tr><td>10)</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td></tr> </tbody> </table>	Kysymykset/Frågor 1-10	A	B	C	D	1)	☒	☐	☐	☐	2)	☐	☒	☐	☐	3)	☐	☒	☐	☐	4)	☐	☐	☐	☒	5)	☒	☐	☒	☐	6)	☒	☐	☒	☐	7)	☒	☐	☒	☐	8)	☐	☐	☐	☐	9)	☐	☐	☐	☐	10)	☐	☐	☐	☐	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kysymykset/Frågor 11-20</th> <th>A</th> <th>B</th> <th>C</th> <th>D</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>11)</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td></tr> <tr><td>12)</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td></tr> <tr><td>13)</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td></tr> <tr><td>14)</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td></tr> <tr><td>15)</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td></tr> <tr><td>16)</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td></tr> <tr><td>17)</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td></tr> <tr><td>18)</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td></tr> <tr><td>19)</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td></tr> <tr><td>20)</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td></tr> </tbody> </table>	Kysymykset/Frågor 11-20	A	B	C	D	11)	☐	☐	☐	☐	12)	☐	☐	☐	☐	13)	☐	☐	☐	☐	14)	☐	☐	☐	☐	15)	☐	☐	☐	☐	16)	☐	☐	☐	☐	17)	☐	☐	☐	☐	18)	☐	☐	☐	☐	19)	☐	☐	☐	☐	20)	☐	☐	☐	☐																																																													
Kysymykset/Frågor 1-10	A	B	C	D																																																																																																																																																																								
1)	☒	☐	☐	☐																																																																																																																																																																								
2)	☐	☒	☐	☐																																																																																																																																																																								
3)	☐	☒	☐	☐																																																																																																																																																																								
4)	☐	☐	☐	☒																																																																																																																																																																								
5)	☒	☐	☒	☐																																																																																																																																																																								
6)	☒	☐	☒	☐																																																																																																																																																																								
7)	☒	☐	☒	☐																																																																																																																																																																								
8)	☐	☐	☐	☐																																																																																																																																																																								
9)	☐	☐	☐	☐																																																																																																																																																																								
10)	☐	☐	☐	☐																																																																																																																																																																								
Kysymykset/Frågor 11-20	A	B	C	D																																																																																																																																																																								
11)	☐	☐	☐	☐																																																																																																																																																																								
12)	☐	☐	☐	☐																																																																																																																																																																								
13)	☐	☐	☐	☐																																																																																																																																																																								
14)	☐	☐	☐	☐																																																																																																																																																																								
15)	☐	☐	☐	☐																																																																																																																																																																								
16)	☐	☐	☐	☐																																																																																																																																																																								
17)	☐	☐	☐	☐																																																																																																																																																																								
18)	☐	☐	☐	☐																																																																																																																																																																								
19)	☐	☐	☐	☐																																																																																																																																																																								
20)	☐	☐	☐	☐																																																																																																																																																																								
A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E ☐ F ☒ H ☐ J ☐ K ☐ L ☐ M ☐ N ☐ P ☐ R ☐ S ☐ T ☐ U ☐ V ☐ W ☐ X ☐ Y ☐																																																																																																																																																																												

DEL 1

1. Figur 1 beskriver finländska företag 2019 (källa: www.yrittajat.fi). Företagen är indelade i mikroföretag, småföretag, medelstora företag och storföretag. Figuren ger information om antalet företag per storlekskategori, samt andelen av omsättningen och andelen av personalen i förhållande till alla företag. Vilket av följande påståenden stämmer utgående från figur 1 och gymnasiets lärokurs?

Figur 1

- a) Storföretagens betydelse för Finlands ekonomi är liten eftersom de är så få till antalet.
- b) Med mikroföretag avses personbolag, med medelstora företag privata aktiebolag och med storföretag i sin tur offentliga aktiebolag.
- c) **Småföretagen har en större sysselsättningseffekt än medelstora företag. De medelstora företagens andel av omsättningen är dock högre än småföretagens.**
- d) Mikroföretagen är den viktigaste gruppen av företag för Finlands ekonomi eftersom denna grupp är den största till antalet och eftersom dess andel av personalen och omsättningen utgör totalt uppemot 40 procent.

2. Begreppet *köpkurs* avser på värdepappersmarknaden det pris till vilket någon marknadsaktör är villig att *köpa* ett givet antal värdepapper, till exempel aktier, just vid det ögonblicket. *Säljkursen* avser på motsvarande sätt det pris till vilket någon marknadsaktör är villig att *sälja* värdepapper till andra investerare. Ida Investerare kommer nu som en ny investerare in på marknaden och köper 600 aktier i ett bolag till det rådande marknadspris som kan fullbordas med omedelbart avslut. Tre år senare säljer hon aktierna hals över huvud till det pris de kan säljas till just vid det ögonblicket. Vad är avkastningen på investeringen (värdeförändringen i procent) över granskningsperioden, givet följande köp- och säljkurser?

	Köpkurs	Säljkurs
Granskningsperiodens början, $t = 0$	9,58 €	9,82 €
Granskningsperiodens slut, $t = 3$	7,15 €	7,30 €

- a) -23,8 procent.
b) -27,2 procent.
 c) -31,9 procent.
 d) -37,3 procent.
3. Vilket av följande påståenden stämmer?
- a) Den ekonomiska försörjningskvoten anger det sammanlagda antalet barn och åldringar i förhållande till antalet personer i arbetsför ålder. Med andra ord beskriver den hur många personer utöver sig själv de som tillhör arbetskraften måste försörja.
 b) Produktionsmöjlighetskurvan beskriver produktionskombinationerna för två nyttigheter. I området som går från kurvan i riktning mot origo är det inte möjligt att öka någondera varans produktionsmängd utan att samtidigt vara tvungen att minska på den andra varans produktionsmängd.
 c) Finlands möjligheter att föra penningpolitik ändrades då Finland gick med i den tredje etappen av den monetära unionen tillsammans med tio andra EU-länder och böt ut den finska marken mot euromynt och -sedlar 1999.
d) Inget av de övriga påståendena stämmer.
4. Vilket av följande påståenden stämmer?
- a) Medeltiden anses ha börjat då romariket föll. Handels betydelse ökade kraftigt på bekostnad av andra näringar under medeltiden.
 b) Det bysantinska riket och dess center Konstantinopel var centrum för den islamiska religionen på medeltiden. Islams influensområde spred sig för att täcka också de södra delarna av Spanien.
c) Klimatet i Europaområdet blev varmare under högmedeltiden. Då jordbruksredskapen samtidigt utvecklades ökade jordbruksproduktionen, vilket i sin tur stimulerade handeln.
 d) Digerdöden var en böldpestepidemi vars första våg varade i cirka tre år i Europa. Den dödade cirka en tredjedel av européerna. Eftersom de överlevande fick immunitet mot sjukdomen har det därefter inte längre förekommit pest i Europa.

5. Vilket av följande påståenden beskriver bäst hur antikens naturfilosofer tänkte?
- a) Människan är en del av naturen på samma sätt som alla andra djur.
 - b) Naturen sätter gränser för människans verksamhet och människan bör därför alltid sträva efter att skydda naturen.
 - c) Människan befinner sig ovanför naturen och har därför rätt att, efter eget gottfinnande, bestämma hur naturresurserna ska användas.**
 - d) Naturfilosoferna intresserade sig inte för förhållandena på jorden utan koncentrerade sig på världsalltets sammansättning.
6. Du och din bror spelar det välkända spelet *sten-sax-påse* där vardera väljer ett av dessa tre alternativ. Reglerna anger att sten slår sax, sax slår påse och påse slår sten. Om vardera väljer samma alternativ blir det oavgjort. Anta att både du och din bror väljer alternativen helt slumpmässigt och oberoende av varandra och att ni spelar fem omgångar av spelet. Vad är sannolikheten för att du vinner tre av spelen, din bror ett och att ett spel stannar på oavgjort?
- a) 0,4 procent.
 - b) 2,1 procent.
 - c) 4,1 procent.
 - d) 8,2 procent.**
7. Vilket av följande påståenden stämmer?
- a) Arbetsfördelningen beträffande produktionen i olika länder fördunklades i och med globaliseringen på 1800-talet.
 - b) Varuhandeln ökade snabbt i slutet av 1800-talet. Globaliseringen avvek dock från dagens globalisering såtillvida att det på 1800-talet inte skedde någon nämnvärd ökning i kapitalets fria rörlighet eller expansion av den finansiella verksamheten.
 - c) Varuhandeln i slutet av 1800-talet fick ett lyft av att transportkostnaderna sjönk och transportalternativen blev mångsidigare.**
 - d) Globaliseringen tar sig fortfarande uttryck i form av global konkurrens mellan företag inom samma bransch där arbetstagarna i huvudsak står utanför den globala inbördes konkurrensen.
8. Mats har investerat sina besparingar i två börsnoterade aktier: 50 procent i Mokia och 50 procent i Lokia. Mats har bett sin vän Maja bedöma kursutvecklingen över de påföljande två åren för vardera aktien. Efter detta avser Mats sälja aktierna. Maja bedömer att Mokia stiger med tio procent per år eller sjunker med fem procent per år, vardera med en sannolikhet om 0,5. Lokia bedöms stiga med 20 procent per år med en sannolikhet om 0,4 eller sjunka med tio procent per år med sannolikheten 0,6. Vad är sannolikheten för att Mats gör en vinst, givet att aktierna säljs om två år?
- a) 0,39
 - b) 0,46
 - c) 0,50
 - d) 0,61**

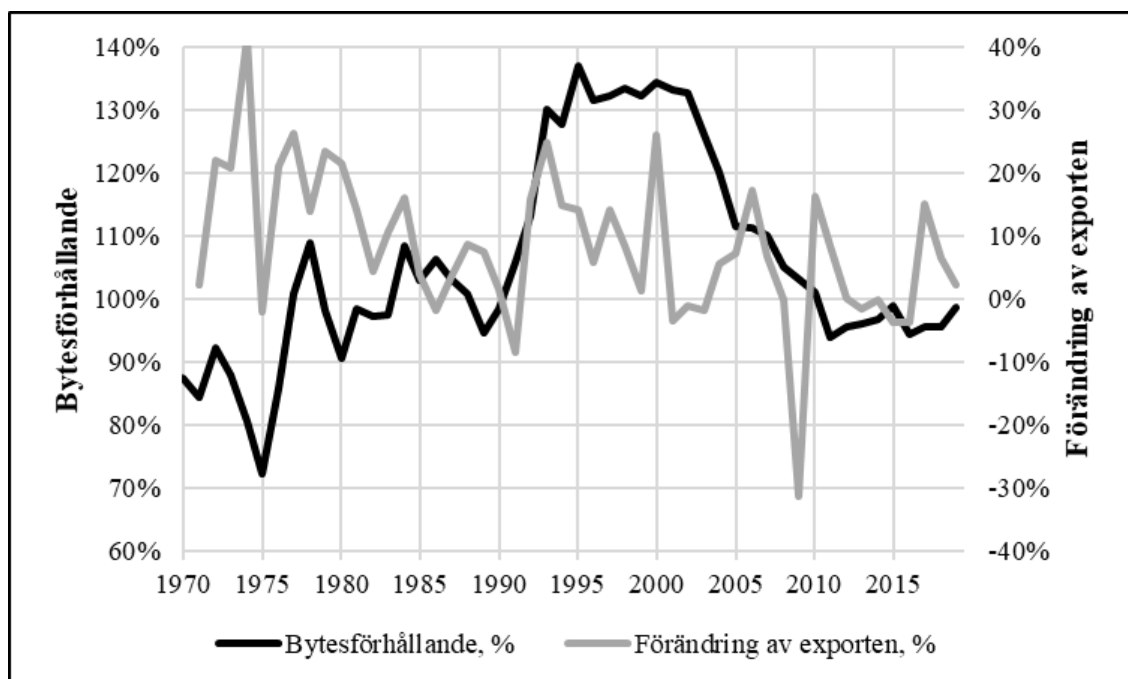
9. På vilket sätt skiljer sig delningsekonomi från traditionell företagsverksamhet?

- a) Delningsekonomi fungerar huvudsakligen utan användning av internet.
- b) Inom delningsekonomi strävar man efter mindre handel med fysiska produkter.**
- c) Delningsekonomi är synonymt med cirkulär ekonomi och skiljer sig därför från traditionell företagsverksamhet.
- d) En aktör inom delningsekonomi säljer och byter produkter som ägs av andra företag.

10. *Terms of trade* är ett begrepp inom utrikeshandeln. Det beskriver bytesförhållandet i utrikeshandeln och kan räknas ut enligt följande:

$$\text{Bytesförhållandet i utrikeshandeln} = \frac{\text{Den totala exporten i egen valuta}}{\text{Den totala importen i egen valuta}} \cdot 100 \%,$$

där såväl exporten som importen gäller för samma tidsperiod. Utgående från Tullens statistik ger figur 2 bytesförhållandet i Finlands utrikeshandel över åren 1970–2019 samt den procentuella förändringen av exporten gentemot året innan för åren 1971–2019. Vilket av följande påståenden gäller utgående från figur 2?

Figur 2. Bytesförhållandet i utrikeshandeln och förändringen av exporten. Källa: Tullen.

- a) Exporten var mindre än importen i slutet av granskningsperioden.**
- b) Finlands export mätt i pengar var som högst under åren 1993–2002.
- c) Bytesförhållandet var som högst 1974.
- d) Exporten sjönk med närmare 70 procent år 2009.

DEL 2

11. Vilket av följande påståenden stämmer inte?

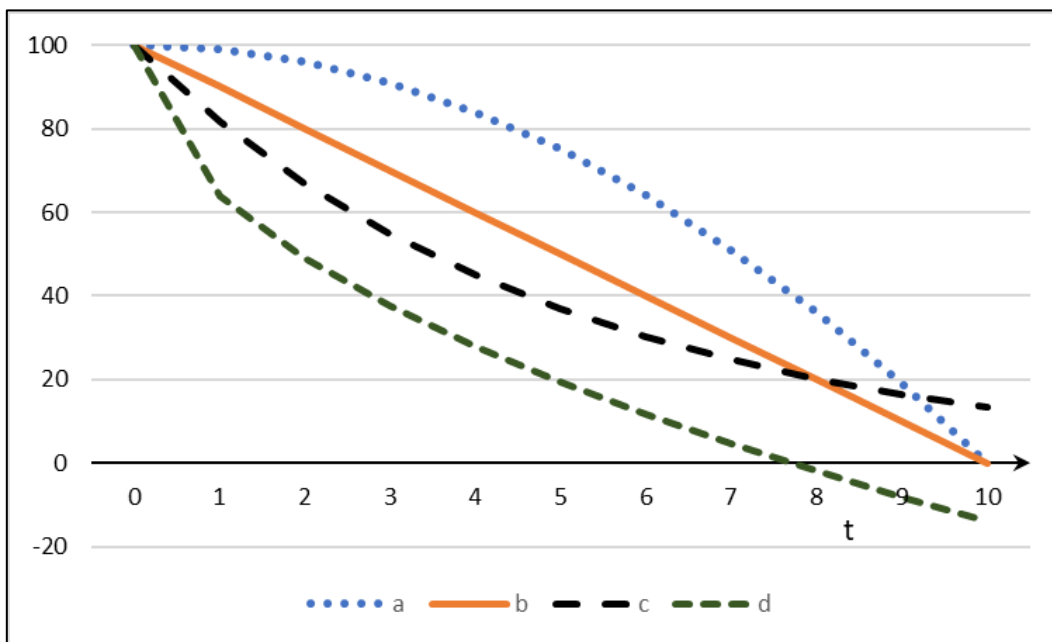
- a) Ekonomisk politik bedrivs i en strävan att främja sysselsättningen och den ekonomiska tillväxten. Inkomstpolitiken är ett av den ekonomiska politikens delområden. Arbetsmarknadsorganisationernas löneförhandlingar är i sin tur ett exempel på inkomstpolitik.
- b) Arbetslöshetsersättningarna och andra inkomstöverföringar ökar i regel vid lågkonjunkturer. Dessa fungerar som så kallade automatiska stabilisatorer inom ramen för den penningpolitik som bedrivs av den finska staten.**
- c) Med finanspolitik avses reglering av den offentliga sektorns inkomster och utgifter. Statsbudgeten har således en central roll med tanke på finanspolitiken.
- d) Finanspolitiken har en multiplikatoreffekt på den totala produktionen. Finanspolitikens totaleffekt varierar bland annat med storleken på landets ekonomi.

12. Vilket av följande påståenden stämmer?

- a) Romarriket bredde sig som mest ut ända till Östersjön i norr och till Egypten i söder. I söder ingick så gott som hela den nordafrikanska kusten i romarrikets influensområde.
- b) Den grekiska perioden som stormakt i Medelhavsområdet började efter romarrikets sammanbrott. Grekerna utvidgade sitt influensområde betydligt längre österut, till och med ända till Indien.
- c) Samhällsordningen i faraonernas Egypten hade samma uppbyggnad som det finländska ståndssamhället. Det hade fyra stånd: adeln, prästerskapet, bönderna och slavarna.
- d) I högkulturerna i floddalarna utvecklades många uppfinningar som fortfarande används, till exempel hjulet och plogen. Även tideräkningen lik den vi har i dag utvecklades då.**

13. Minnesförmågan kan enligt psykologisk forskning tämligen bra beskrivas med en modell för exponentiellt avtagande som en funktion av tiden. I en sådan modell är den relativa minskningen i mängden saker man minns alltid lika stor över en given tid. I figur 3 är antalet saker man minns i början skalat till 100 och avtar som en funktion av tiden t . Vilken av följande kurvor beskriver ett förhållande som avtar exponentiellt?

- a) Kurva a.
- b) Kurva b.
- c) **Kurva c.**
- d) Kurva d.

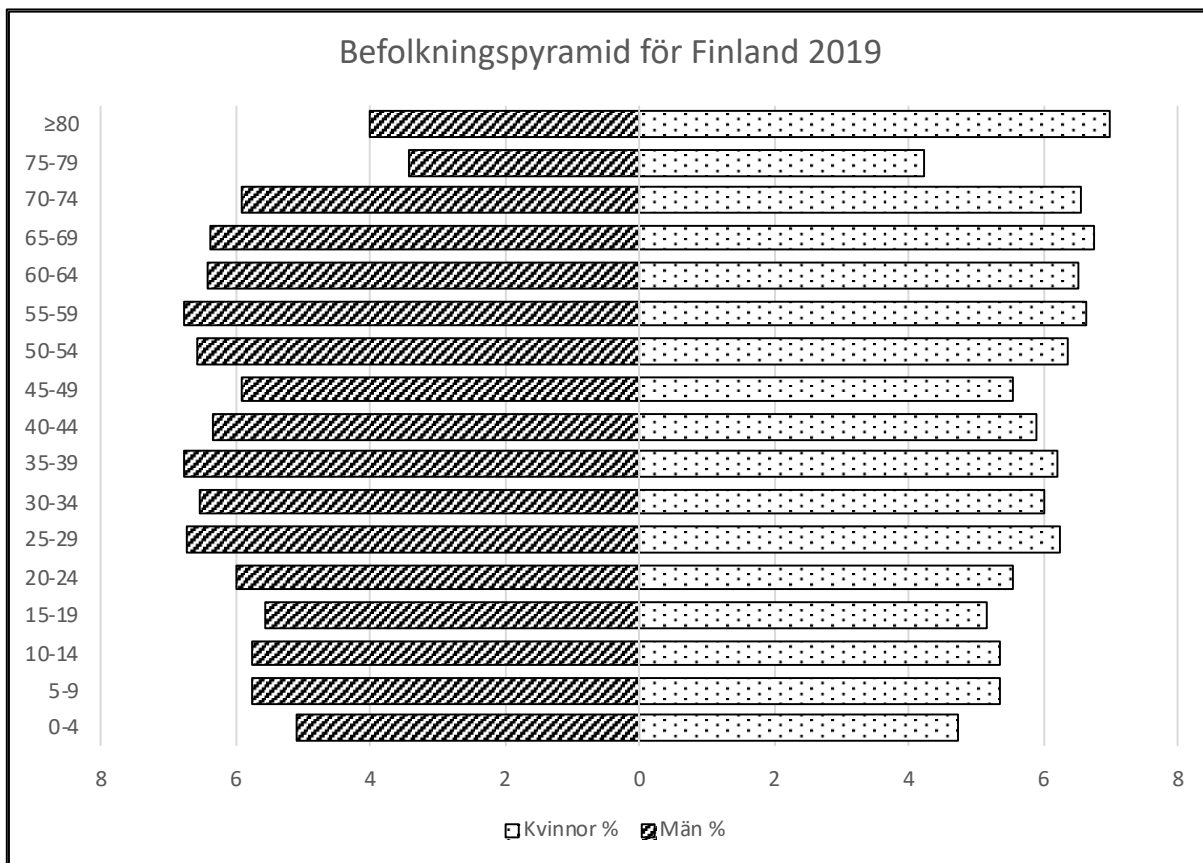

Figur 3

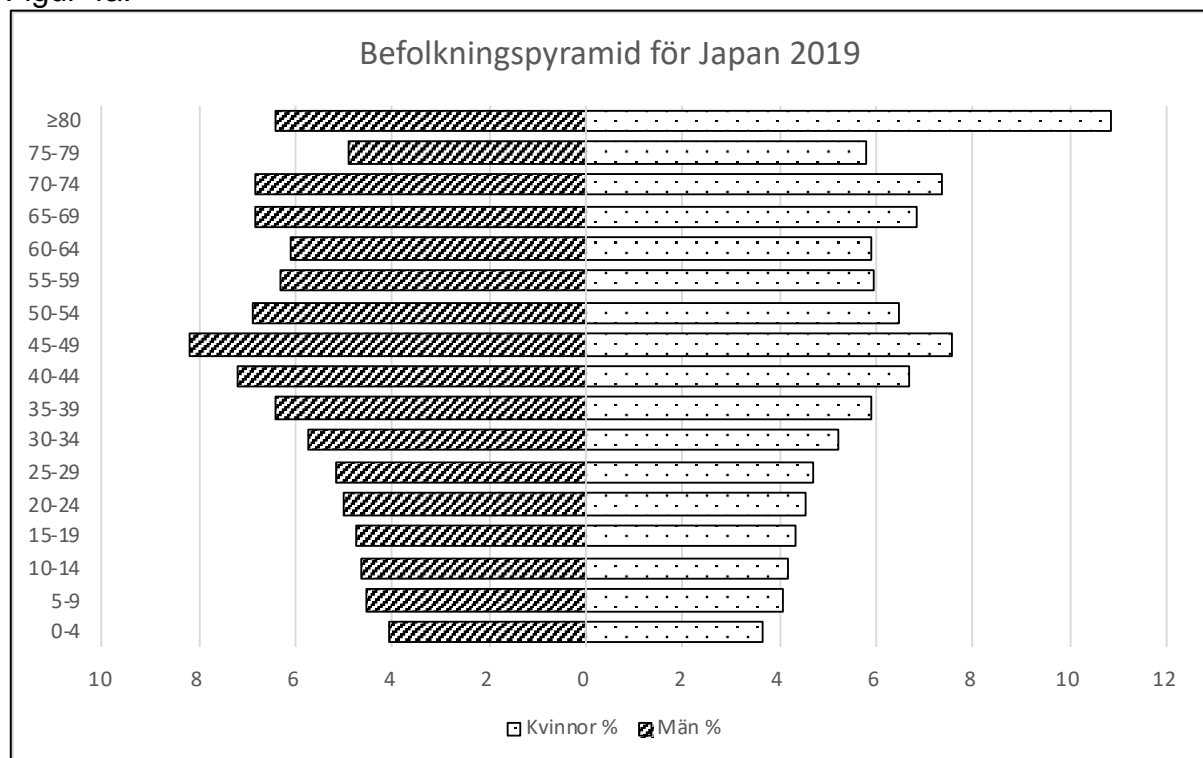
14. Figurerna 4a och 4b visar befolkningspyramiderna för Japan och Finland år 2019. Procentenheterna är beräknade skilt för män och kvinnor. Den totala befolkningen i Japan var 126 264 931 personer av vilka 64 605 360 kvinnor och 61 659 571 män. Finlands befolkning var 5 520 314 personer varav 2 798 943 kvinnor och 2 721 371 män. De 15–64-åriga räknas som personer i arbetsför ålder medan 65-åringar och äldre betraktas som pensionärer.

Vilket av följande påståenden stämmer utgående från dessa figurer, då vi studerar enbart den naturliga befolkningstillväxten utan inverkan av migrationsströmmar?

- a) **Utgående från figurerna 4a och 4b kan man säga att det i åldersgruppen 25–29 år finns mera män än kvinnor både i Finland och i Japan.**
- b) I framtiden, om ungefär 15 år, verkar försörjningskvoten vara bättre i Japan än i Finland.
- c) Barnens och de ungas (0–14-åringar) andel ser i figurerna 4a och 4b större ut i Finland än i Japan eftersom alla åldersgrupper är ungefär lika stora i Finland.
- d) **Om befolkningens åldersstruktur hålls oförändrad kommer befolkningen att föråldras snabbare i Japan än i Finland ännu på 2050-talet.**

Figur 4a.

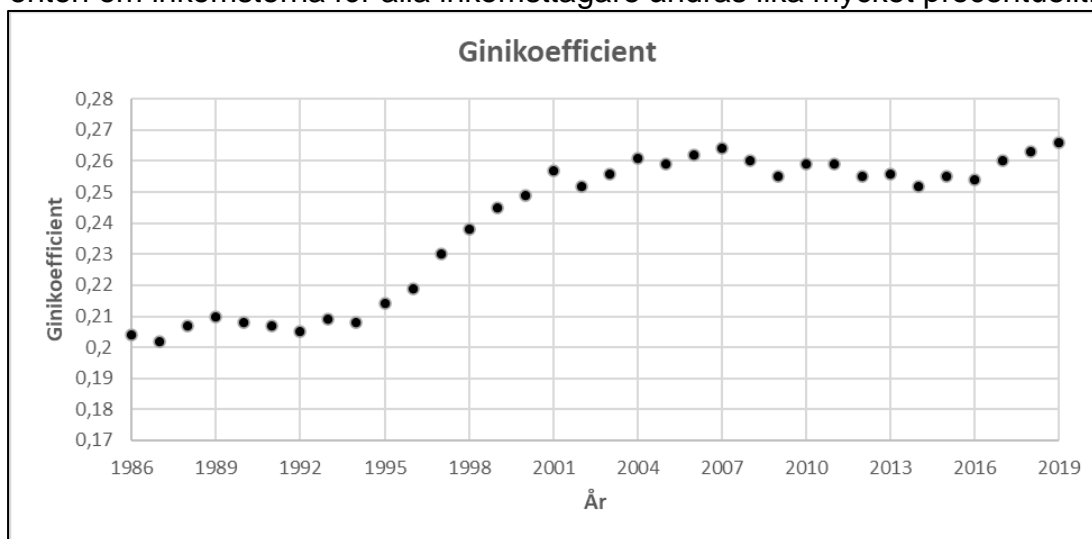
Figur 4b.

15. Svartalternativen nedan beskriver en hypotetisk marknad för datorer. Låt p ange priset och q mängden. D står för efterfrågan på och S för utbudet av datorer. I utgångsläget är efterfrågan och utbud i balans, vilket betyder att $D=S$. Till följd av kärnkraftsolyckan i Fukushima 11.3.2011 var man tvungen att stänga fabriker som tillverkade halvledare. Detta ledde till en plötslig uppgång i priserna på komponenter som är viktiga vid tillverkningen av datorer. Vilket av följande svartalternativ beskriver händelseförloppet på marknaden för datorer till följd av detta?

- Efterfrågekurvan för datorer, D , skjuts mot origo.
- Utbudskurvan för datorer, S , skjuts bort från axeln som beskriver priset, p , i riktning mot axeln som beskriver mängden, q .
- Efterfrågekurvan för datorer, D , skjuts bort från origo.
- Utbudskurvan för datorer, S , skjuts bort från axeln som beskriver mängden, q , i riktning mot axeln som beskriver priset, p .**

16. Besvara fråga 16 utgående från figur 5 och gymnasiets lärokurs.

Figur 5 ger ginikoefficienten i Finland över tidsperioden 1986–2019. I detta fall används den disponibla inkomsten som indikator för inkomstfördelningen. Enligt Statistikcentralen omfattar den alla inkomstposter i form av pengar och naturaförmåner i anställning. Ginikoefficienten är det vanligaste nyckeltalet som beskriver inkomstskillnader. Ginikoefficientens högsta möjliga värde är ett. Det lägsta möjliga värdet är noll. Ginikoefficienten beskriver relativa inkomstskillnader. Det sker inga ändringar i ginikoefficienten om inkomsterna för alla inkomsttagare ändras lika mycket procentuellt.

Figur 5. Ginikoefficienten i Finland 1986–2019. Källa: Statistikcentralen, stat.fi.

Vilket av följande påståenden stämmer?

- Ginikoefficienten har under 2000-talet stigit med uppemot 15 procent i Finland.
- Eftersom ginikoefficientens högsta möjliga värde är ett, betyder en förändring av ginikoefficienten från 0,60 till 0,70 en förändring av inkomstskillnaderna i riktning mot en situation där alla inkomsttagare har lika stora inkomster.
- Ginikoefficienten i Finland har stigit med cirka sex procent från 1986 till 2019.
- Med hjälp av utvecklingen i ginikoefficienten kan man följa med hur inkomstskillnaderna förändras. Ginikoefficienten ändras inte om inkomsterna för alla inkomsttagare ändras relativt sett lika mycket.**

Bakgrundstext till frågorna 17 och 18.

Placerarens rättegående (2018, s. 30) som ges ut av Börsstiftelsen skriver i delkapitlet *Mätning av kreditrisken* följande (redigeringar och förtydliganden som gjorts i den ursprungliga texten har indikerats med hakparenteser):

För en bedömning av kreditrisken har man utvecklat en kreditvärdering [kreditbetyg], eller populärare uttryckt en så kallad rating. [...]. Om en emittent erbjuder sitt lån på den internationella marknaden, är en värdering i praktiken nödvändig. Kända internationella värderare är Moody's, Standard & Poor's och Fitch, vilka klassificerar såväl företag som stater och enstaka värdepapper. [...].

Som mätare av kreditvärdigheten fungerar kreditklassen, som alla företag betecknar med vissa bokstavskombinationer. Den bästa klassen för en långfristig kredit är hos Moody's Aaa, hos Standard & Poors och Fitch är värderingen AAA. Den andra änden av klassificeringen representerar klasserna C och D, av vilka den sistnämnda är en kreditvärdering för ett företag som redan försatts i konkurs. Om förstklassiga företag visavi sin kreditvärdighet används också det engelska uttrycket "investment grade". Deras kreditvärdighet är minst Baa3 (Moody's) eller BBB- (S&P och Fitch). Lån med en sämre kreditvärdighetsklass kallas för högavkastande masslån (eng. high yield bond) eller populärare skräplån (eng. junk bond). De är ändå inte på något sätt oerhört sällsynta också hos kända företag, även om de är förknippade med högre kreditrisk. [...].

För privatplacerare är det viktigt att förstå kreditklassificeringen, då de placerar direkt i masslån [obligationer] eller till exempel i företagslånefonder, vilka ofta meddelar vilken är den lägsta klass som de godkänner för de masslån i vilka de placerar. På marknaden finns dessutom flera high yield -företagslånefonder, vilka å sin sida medvetet placerar i skräplån. [...].

Besvara frågorna 17 och 18 utgående från den bifogade texten och gymnasiets lärokurs.

17. Vilket av följande påståenden stämmer?

- Det bästa kreditbetyget betecknas AAA eller Aaa, varför det lönar sig att betala mer för ett sådant lån än för ett lån som annars är likadant men vars kreditbetyg är till exempel BBB- eller Baa3. Till följd av den höga efterfrågan är den förväntade avkastningen på sådana lån hög.
- I texten behandlas begreppen *högavkastande masslån* och *skräplån* som synonymer. Detta är ologiskt eftersom emittenter med svagt kreditbetyg har en större sannolikhet att gå i konkurs, varför investerarna snarare förlorar pengar än får en hög avkastning.
- Kreditbetygen C och D är de lägsta klasserna på betygsskalan. Betyget D betyder att företaget är i konkurs och att dess tillgångar kommer att likvideras för att täcka skulderna, det vill säga för att betala lånekapitalet och vinstutdelningen.
- Obligationer emitterade av stater har allmänt ansetts vara tryggare för investerarna än företagsobligationer. Följaktligen är staternas kreditbetyg med större sannolikhet i början av betygselfabetet än företagets kreditbetyg.**

18. Betrakta fyra obligationer vars kreditbetyg var BBB då de utfärdades för tio år sedan. Lånekapitalet för respektive obligation är 1 000 000 euro och det betalas som en engångsamortering på obligationens förfallodag. Investeraren får för varje obligation en ränteinkomst om 40 000 euro per år till och med utgången av lånetiden. De ursprungliga giltighetstiderna var dock olika. Alla lån existerar fortfarande, men vissa kreditbetyg har ändrats sedan lånen utfärdades. Dessutom har den allmänna räntenivån i ekonomin över hela linjen sjunkit. Vilken av följande obligationer är mest värdefull ur investerarens synvinkel just nu?

Ledning: Vi antar här att obligationer som annars är likadana men som har olika löptider har samma ränta. Värdet på en obligation just nu (värderingstidpunkten) ges enligt följande formel:

$$Värde = \sum_{t=1}^T \frac{\text{Kassaflöde vid tidpunkt } t}{(1 + R)^t},$$

där kassaflöde representerar de penningflöden investeraren får från obligationen, i praktiken räntebetalningar och återbetalning av kapitalet, t är tidpunkten i förhållande till värderingstidpunkten, T är obligationens återstående löptid och R är investerarnas årliga avkastningskrav i procent.

- a) En obligation med kreditbetyget AAA vars återstående löptid är fem år.
b) En obligation med kreditbetyget AAA vars återstående löptid är tio år.
 c) En obligation med kreditbetyget BBB vars återstående löptid är fem år.
 d) En obligation med kreditbetyget BBB vars återstående löptid är tio år.
19. Nettointaget av de skatter som Skatteförvaltningen samlade in år 2020 uppgick till 69 217 miljoner euro, vilket var 1 141 miljoner euro (-1,6 procent) mindre än 2019 men mer än under de föregående åren. Av de skatter som samlades in under 2020 gick 59,5 procent till staten och 34,6 procent till kommunerna. Andra skattetagare är församlingarna och FPA vars andelar är 1,3 procent och 4,6 procent. (Källa: vero.fi)

Vilket av följande påståenden stämmer?

- a) Fastighetsskatt tas ut då fastigheter byter ägare. Fastighetsskatten redovisas till den kommun där fastigheten är belägen.
b) Inkomstbeskattning av personkunder är av stor betydelse med tanke på skatteintaget. Inkomstskatten redovisas till staten, kommunerna och församlingarna.
 c) Eftersom den kommunalskattesats som fastställs av kommunen är den samma för alla privatpersoner som bor i en given kommun, är kommunalskatten en platt skatt.
 d) Den förmögenhetsskatt som tas ut till exempel vid bostads- och fastighetsaffärer bildar en del av de skatter som redovisas till staten.

20. Vilket av följande påståenden stämmer?

- a) Spanien och Portugal hade en central roll då européerna genomförde stora upptäcktsfärder. Den iberiska halvön utvecklades i och med upptäcktsfärderna till centrum för den dåtida handeln i Europa.
- b) I och med upptäcktsfärderna uppstod omfattande handelsutbyte mellan den amerikanska och europeiska kontinenten, vilket kallades det colombianska utbytet. Husdjur såsom hästar och kor som användes på den amerikanska kontinenten importerades till Europa samtidigt som man för första gången exporterade potatis och tomat till den amerikanska kontinenten.
- c) Upptäcktsfärderna utgjorde startskottet för kolonialismen. I början av kolonialtiden på 1600-talet hade till exempel Storbritannien kolonier speciellt på den afrikanska kontinenten och Frankrike i Nordamerika.
- d) Inget av de andra alternativen stämmer.**

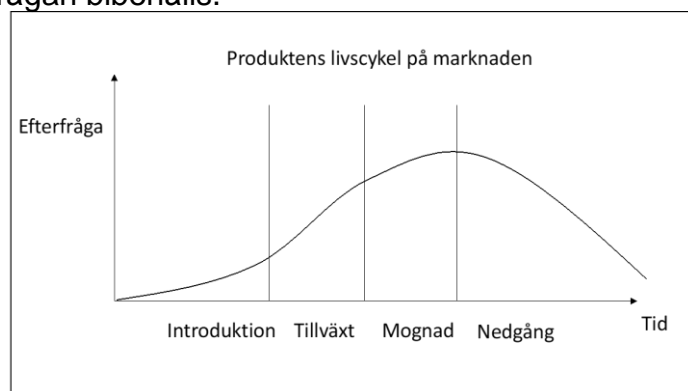
DEL 3

21. Vilken av följande situationer är ett exempel på att kunden skapar en produkt tillsammans med producenten/försäljaren?

- a) Kunden köper ingredienser till en maträtt i butiken och tillreder måltiden hemma.
- b) Kunden laddar sin elbil i bilförsäljarens laddningsstation.
- c) Kunden väljer tygkvalitet och färg på en soffa som beställs hem.**
- d) Kunden skruvar ihop en bokhylla som levererats hem i bitar.

22. Figur 6 visar produktens livscykel på marknaden. Efterfrågan är liten i början då ingen känner till den nya produkten. Därefter ökar efterfrågan snabbare. Småningom blir marknaden mogen, då de flesta som blivit intresserade av produkten har köpt den. Efterfrågan avtar småningom på grund av att en ny modell kommer ut eller ny teknologi har gjort produkten onödig. På vilket sätt förändras kurvan om man övergår till ett starkare fokus på cirkulär ekonomi?

- a) Produktens livscykel på marknaden blir längre då man strävar efter att använda produkten så länge som möjligt och återanvänder materialet.
- b) Produktens livscykel på marknaden blir kortare då konsumenterna övergår till att köpa begagnade produkter.
- c) Produktens livscykel på marknaden ändras inte eftersom den cirkulära ekonomin berör den enskilda produktens livscykel.**
- d) Produktens livscykel på marknaden ändras inte eftersom den cirkulära ekonomin leder till att efterfrågan bibehålls.

Figur 6

23. En företagsanalytiker har utvecklat en modell vars syfte är att med hjälp av bokslutsinformation förutspå sannolikheten för att företag går i konkurs. Enligt analytikern går en procent av företagen i konkurs över en tidsperiod om fem år. Modellen klarar av att identifiera så mycket som 95 procent av de företag som faktiskt går i konkurs över de påföljande fem åren. Av de företag som inte går i konkurs klarar modellen av att identifiera 90 procent av fallen. Anta att modellen nu förutspår företaget X att gå i konkurs. Vad är sannolikheten att företaget faktiskt går i konkurs, givet informationen ovan?

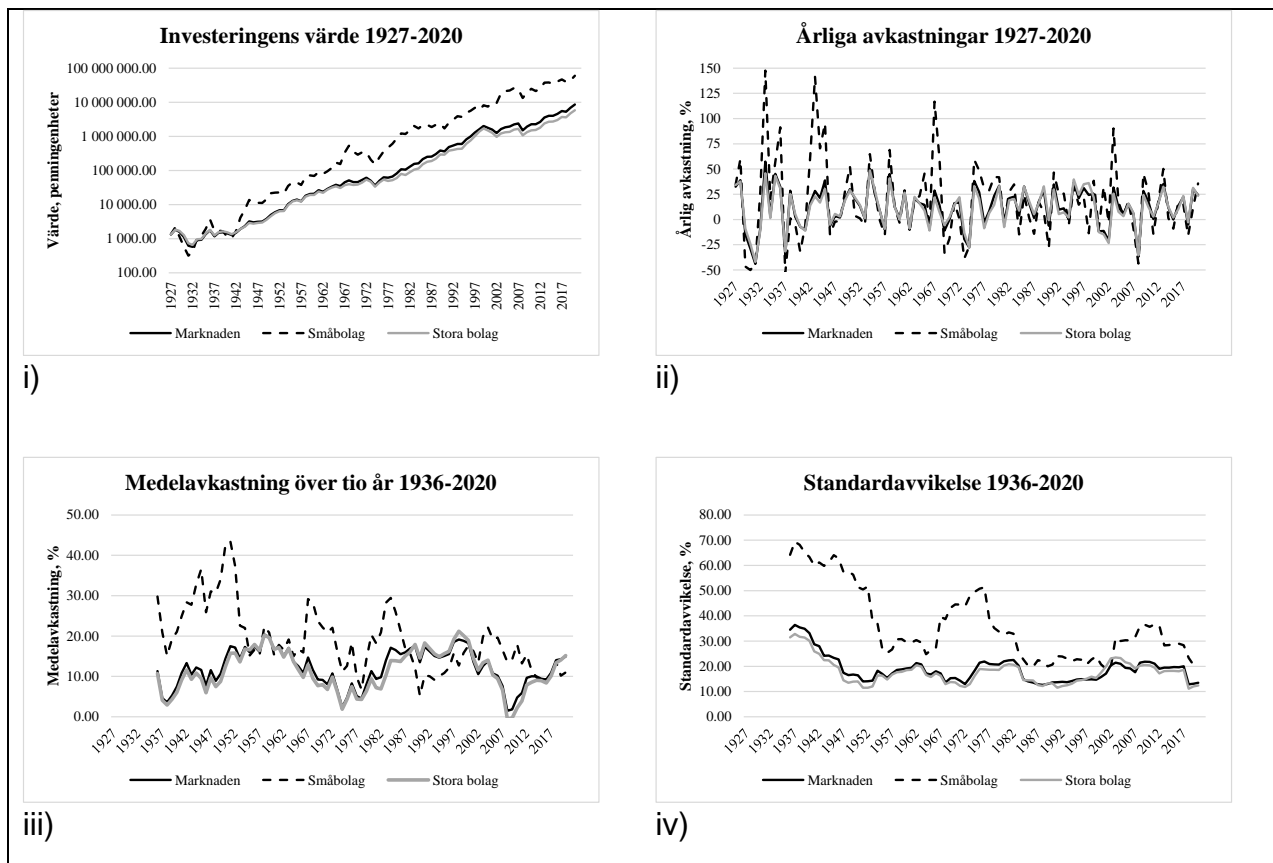
- a) **8,8 procent.**
- b) 9,5 procent.
- c) 77,4 procent.
- d) 95,0 procent.

24. Fackförbundet och arbetsgivarförbundet i en viss bransch förhandlar om lönerna. Vardera parten har tre representanter vid förhandlingarna. Förhandlingarna sitter i sex stolar vid ett runt bord. Platserna har lottats slumpmässigt ut och stolarna försetts med namnlappar. Vad är sannolikheten för att ingen av förhandlingarna sitter bredvid en annan representant för sitt eget förbund?

- a) **1/10.**
- b) 1/8.
- c) 1/6.
- d) 1/2.

25. Aktiemarknaden har historiskt avkastat synnerligen väl. I denna uppgift granskas USA:s aktiemarknad över tidsperioden 1927–2020 både som en helhet ("Marknaden") och indelat i småbolag och stora bolag. Med småbolag avses här de tio procent av alla bolag vars aktiemarknadsvärde är lägst och med stora bolag på motsvarande sätt de tio procent av alla bolag vars marknadsvärde är högst. Man kan tänka sig att dessa bildar tre olika investeringsportföljer. I figurerna 7 i)–iv) beskrivs portföljernas egenskaper enligt följande:

- Figur i: Utvecklingen av en investering om tusen penningenheter. Som exempel kan nämnas att marknadsportföljens värde i slutet av 2020 var cirka 8,5 miljoner euro. Notera att den vertikala axeln är logaritmisk.
- Figur ii: De årliga avkastningarna angivna i procent.
- Figur iii: Medelvärde av granskningsårets och de nio föregående årens avkastningar. Detta är ett så kallat glidande medelvärde där man vid beräkningen av medelvärdet för varje år som går lämnar bort den äldsta observationen och lägger till en ny observation.
- Figur iv: Standardavvikelsen av granskningsårets och de nio föregående årens avkastningar. För varje år som går lämnas den äldsta observationen bort och en ny observation läggs till då standardavvikelsen beräknas.

Figur 7. Egenskaper för avkastningarna på USA:s aktiemarknad.

Källa: http://mba.tuck.dartmouth.edu/pages/faculty/ken.french/data_library.html. Hämtad 5.3.2021.

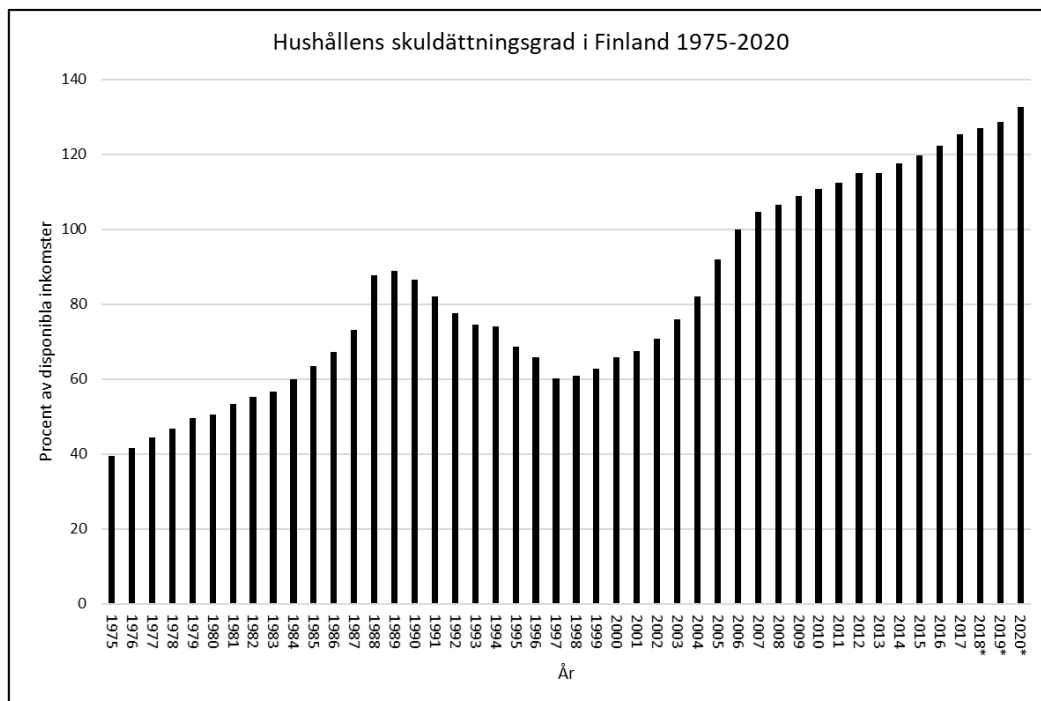
Vilket av följande påståenden stämmer inte utgående från figurerna 7 i)–iv) och gymnasiets lärokurs?

- a) Marknadens och de stora bolagens kurvor följer varandra synnerligen tätt. Detta beror på att de stora bolagen bildar en större andel av det totala marknadsvärdet än de små bolagen och således har en större inverkan på marknadsutvecklingen än de små bolagen.
- b) Variationsbredden för de små bolagens årliga avkastningar är som högst grovt taget 200 procentenheter då den för marknaden som helhet är klart lägre. Detta syns som en i regel högre standardavvikelse för de små bolagens avkastningar.
- c) **En investering i småbolagsaktier hade genererat ett högre slutvärde än en investering i marknaden alla bolag. I den mån en investering i marknaden som helhet hade genererat ett slutvärde om cirka 8,5 miljoner penningenheter skulle en investering i småbolagen ha genererat ett slutvärde som överstiger 90 miljoner penningenheter.**
- d) Den osäkerhet som är förknippad med den genomsnittliga årliga avkastningen på aktieinvesteringar är lägre då investeringshorisonten är längre.

26. Vilket av följande påståenden stämmer?

- a) Med skattekillen avses skillnaden mellan arbetsgivarens arbetskraftskostnader och arbetstagarens nettolön. Eftersom skattekillen i första hand påverkar de anställdas löner har även en högre skattekill ingen effekt på arbetslösheten.
- b) Fattigdomsfälla är en situation där arbetssökande eller personer vars målsättning är att uppnå högre nettoinkomster genom att arbeta mera inte nödvändigtvis får högre nettoinkomster därför att inkomstöverföringarna kanske minskar eller beskattningen skärps.**
- c) Eftersom de pensioner som årligen betalas pensionärerna till fullo finansieras med de pensionsavgifter som bärs upp under samma år kommer hållbarhetsunderskottet att förvärras då befolkningen snabbt föråldras.
- d) Kommunernas största inkomstpost är de statsandelar kommunerna får.

27. I figur 8 anges hushållens skuldsättningsgrad över tidsperioden 1975–2020. Hushållens skuldsättningsgrad mäter förhållandet mellan hushållens skulder och disponibla inkomster. Besvara denna fråga utgående från figur 8 och gymnasiets lärokurs.

*Förhandsuppgift

Figur 8. Hushållens skuldsättningsgrad i Finland 1975–2020.

Källa: Statistikcentralen, nationalräkenskaper.

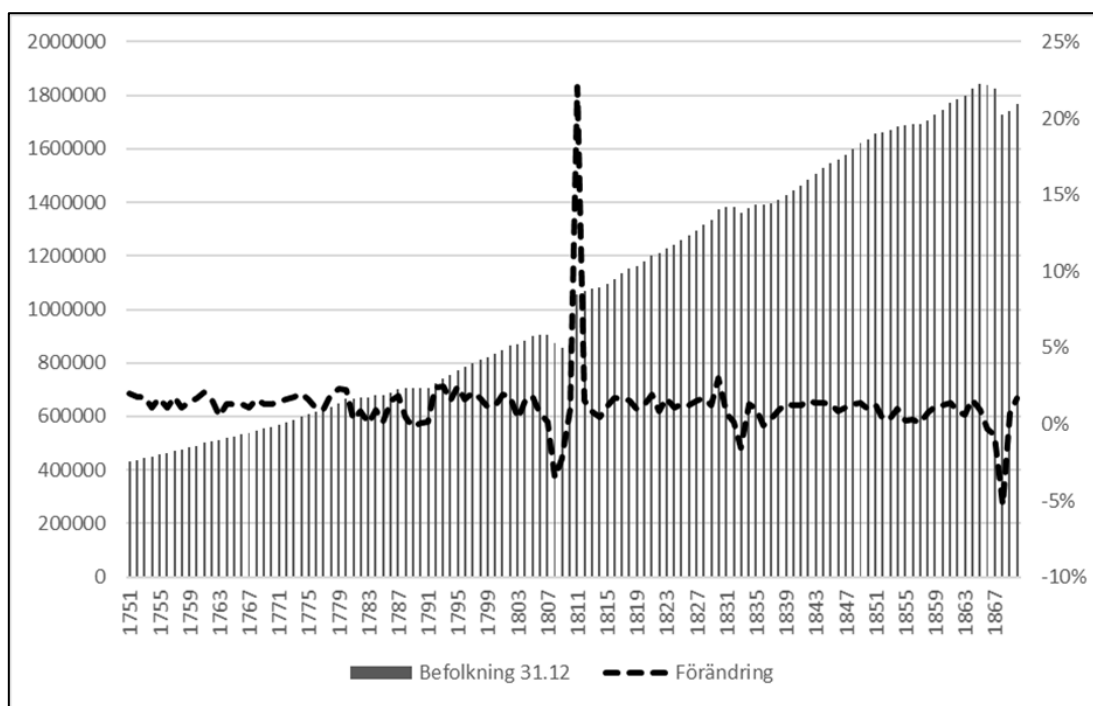
Vilket av följande påståenden stämmer?

- a) Då skuldsättningsgraden är 150 procent är summan av skulderna dubbelt så stor som de årliga inkomsterna.
- b) De finländska hushållens skuldsättningsgrader ökade kraftigt i samband med 1990-talets depression och under finanskrisen (2007–2009).
- c) Sparkvoten relaterar den del av inkomsterna som inte konsumeras till alla inkomster. Detta betyder att sparkvoten inte kan vara negativ.
- d) Man kan inte dra slutsatser om hushållens skuldsättningsgrader utgående från deras sparkvoter.**

28. Vilket av följande påståenden stämmer för en diskret statistisk variabel?

- a) Alla dess talvärden är heltal.
- b) Dess medelvärde är alltid positivt.
- c) Dess varians är alltid större än dess standardavvikelse.
- d) Dess fördelning kan alltid beskrivas med hjälp av ett stapeldiagram.**

29. Figur 9 beskriver befolkningsutvecklingen i Finland över åren 1751–1870 (källa: www.stat.fi). Figuren ger både den totala befolkningen i slutet av respektive år och befolkningens nettoförändring i procent inom året. Vilket av följande påståenden stämmer utgående från figur 9 och gymnasiets lärokurs?

Figur 9

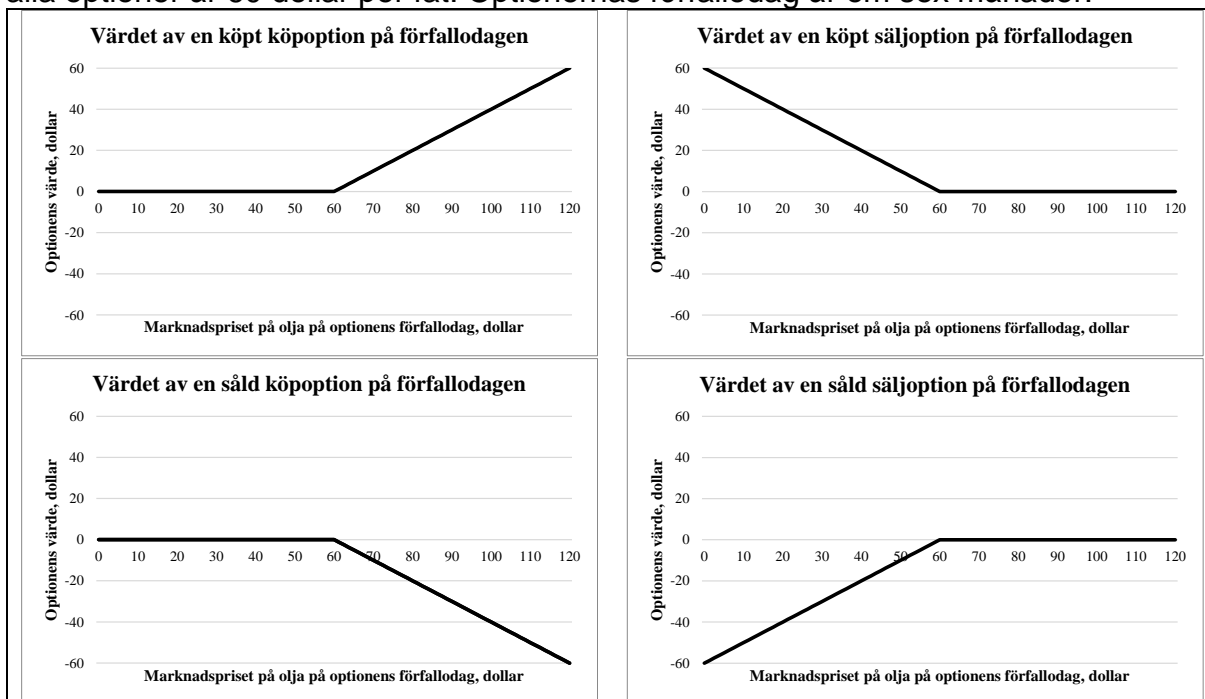
- a) Befolkningen var som högst under granskningsperioden genast efter finska kriget eftersom man då förenade till Finland stora områden som tidigare hört till Ryssland.
- b) Den negativa befolkningsutvecklingen i slutet av 1860-talet föranleddes framför allt av den stora migrationsvåg som inföll då.
- c) Eftersom figuren ger information både om den totala befolkningen och om nettoförändringen kan man dra slutsatsen att nativiteten var speciellt hög under åren 1810–1811.
- d) Inget av de övriga påståendena stämmer.**

30. Stinas Stugor Ab har nyss gjort en affär om 1 000 000 svenska kronor med en svensk kund. Faktureringsvalutan är svenska kronor (SEK). Då avtalet sluts är växelkursen mellan kronan och euron 10 SEK/EUR. Man har gett en betalningstid om 60 dygn åt kunden från Sverige. Vilket av följande påståenden stämmer?

- a) Om kronan revalveras före den svenska kunden betalar fakturan kommer det euro-mässiga beloppet som betalas till Stinas Stugor Ab att bli mindre.
- b) Om ECB sänker styrräntan under granskningsperioden samtidigt som den svenska centralbanken håller sin egen styrränta oförändrad och euron till följd av detta försvagas, är det frågan om en revalvering av euron.
- c) Stinas Stugor Ab såväl som andra finländska exportföretag som använder någon annan valuta än euron som faktureringsvaluta gagnas då SEK devalveras.
- d) Om kronan försvagas gentemot euron före den svenska kunden betalar fakturan kommer det euromässiga beloppet som betalas till Stinas Stugor Ab att minska.**

DEL 4

31. En köpoption är ett instrument som ger dess innehavare, det vill säga den som köpt optionen, rätten men inte skyldigheten att köpa optionens så kallade underliggande tillgång, till exempel en aktie, valuta eller råvara till ett givet pris (lösenpriset) vid en given tidpunkt (förfalldagen). På motsvarande sätt ger en säljoption rätten att sälja den underliggande tillgången. Optioner kan användas både för riskhantering och till spekulat-ion på marknaden. Optionens värde på förfalldagen bestäms utgående från marknads-priset på den underliggande tillgången. En köpoption är desto mer värd ju mer priset på den underliggande tillgången överstiger lösenpriset. För säljoptioner är situationen den motsatta. Eftersom det inte föreligger något tvång att utnyttja en option kan värdet på en option som köpts inte vara negativt. Den som sålt optionen är däremot skyldig att handla enligt optionsinnehavarens val. Till följd av detta är den ekonomiska positionen för optionens säljare den motsatta jämfört med köparen. I figur 10 ges värdet på fiktiva oljeoptioner för olika marknadspriser på olja på optionens förfalldag. Lösenpriset på alla optioner är 60 dollar per fat. Optionernas förfalldag är om sex månader.

Figur 10. Värdet av optioner på optionens förfalldag.

Vilket av följande påståenden stämmer på optionens förfallodag?

- a) För en oljeproducent som har sådan olja som fungerar som underliggande tillgång för optionen i sitt lager lönar det sig att sälja köpoptioner för att på detta sätt dra nytta av en uppgång i oljepriset.
- b) För en investerare som inte verkar inom oljebranschen men som starkt tror på en uppgång i oljepriset under optionens giltighetstid lönar det sig att sälja köpoptioner vars underliggande tillgång är olja.
- c) För att minska på den osäkerhet som är förknippad med oljepriset på optionens förfallodag kan en oljeproducent köpa säljoptioner vars underliggande tillgång är olja, som producenten har i sitt lager.**
- d) Både investerare som inte verkar inom oljebranschen och oljeproducenter som har olja i sina lager kan köpa säljoptioner för att dra nytta av en potentiell uppgång i oljepriset.

32. Vilket av följande påståenden stämmer?

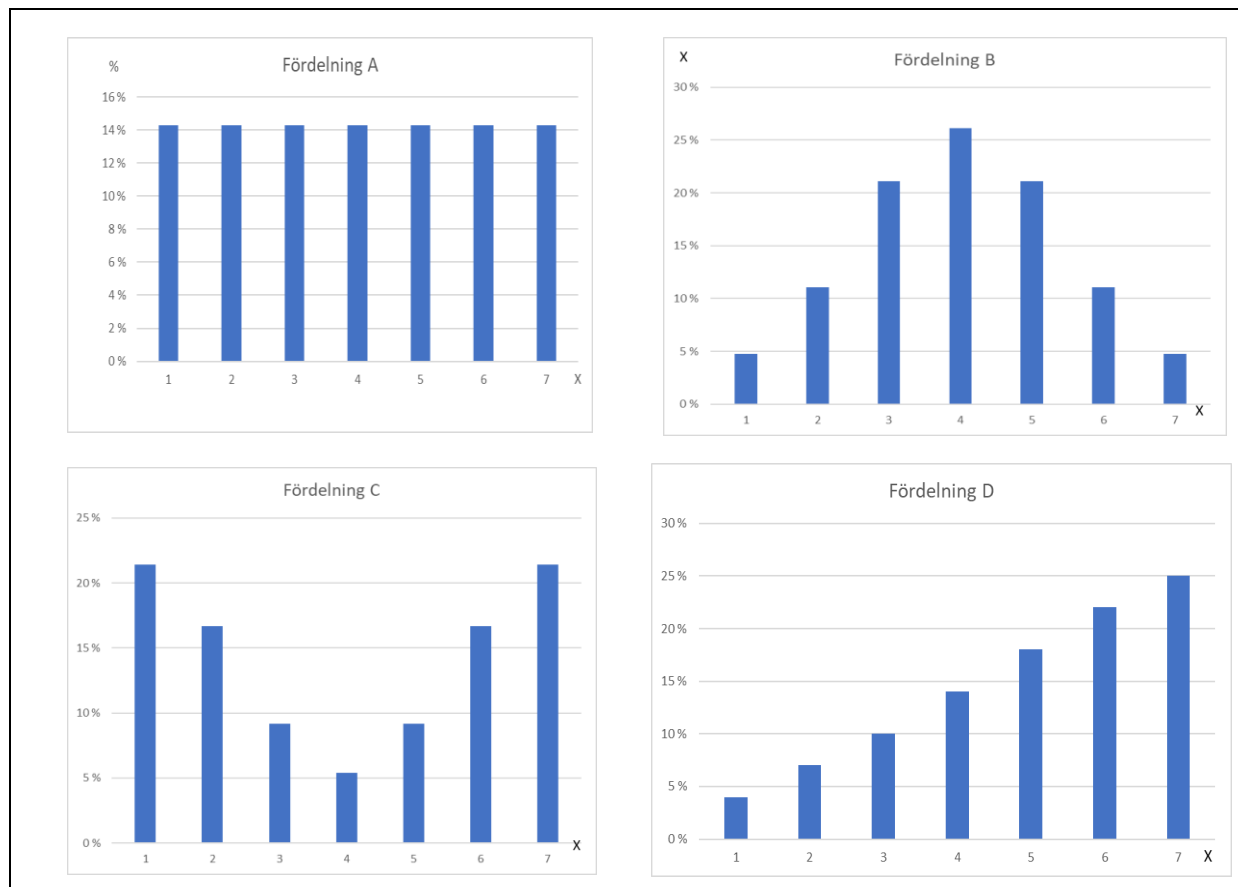
- a) Avkastningen på grekiska statsobligationer steg brant efter finanskrisen och speciellt efter 2010. Detta fick investerarna att dra en suck av lättnad eftersom de nu kunde se fram emot bättre avkastningar än förr.
- b) Vid en jämförelse av medianlönerna mellan två yrkesgrupper kommer den grupp som har högre medianlön per definition också att ha en högre medellön.
- c) Konkurrensen mellan företagen ledde på 1700-talet till att priserna sjönk. Till följd av detta sjönk företagens vinster och arbetstagarnas förhållanden försämrades, vilket till slut ledde till uppkomsten av arbetarrörelsen.
- d) Om ett företag har två aktieslag där det ena utgör bara fem procent av det sammanlagda antalet aktier men ger en tjugofaldig mängd röster i förhållande till det andra aktieslaget, kommer ägarna till de röststarka aktierna att ha mer än hälften av det sammanlagda antalet röster från båda aktieslagen.**

33. Hur inverkar den ökande robotiken på arbetslivet?

- a) Som följd av automatiseringen uppstår en betydande konjunkturarbetslöshet.
- b) Nya typer av arbetsplatser uppstår samtidigt som andra arbetsplatser försvinner.**
- c) Robotiken effektiviserar endast de funktioner som redan nu är automatiserade.
- d) Programmeringskunskap kommer att bli ett krav i nästan alla yrken.

34. I figurerna 11 ges fördelningen för fyra statistiska variabler. Vilken variabel har den största variansen?

- a) Den variabel vars fördelning är A.
- b) Den variabel vars fördelning är B.
- c) Den variabel vars fördelning är C.**
- d) Den variabel vars fördelning är D.

Figur 11.

35. Vilket av följande påståenden stämmer?

- Enligt nyliberal ekonomisk politik bör den offentliga sektorns åtgärder ges så mycket svängrum som möjligt för att jämna ut konjunkturväxlingarna.
- Enligt keynesianismen är mängden pengar i omlopp den viktigaste determinanten för den totala efterfrågan i ekonomin.
- Eftersom en sänkning av arbetslösheten kan åstadkommas genom att öka den offentliga efterfrågan är justering av den totala efterfrågan i syfte att jämna ut konjunkturväxlingarna inte en av grundtankarna bakom keynesiansk ekonomisk politik.
- Enligt den teori som förespråkas av Milton Friedman ska man låta marknadskrafterna avgöra den ekonomiska utvecklingen.**

36. Vilket av följande påståenden stämmer?

- Liberalismen utvecklades till den förhärskande ekonomisk-politiska inriktningen under 1700-talet. Den anses ha utvecklats av skotten Adam Smith.
- Energikällor såsom stenkol och olja har haft en central roll i olika skeden av den industriella utvecklingen.**
- Begreppen *ståndssamhället* och *klassamhället* betyder samma sak. I vardera fallet bestäms människans ställning i samhället av dennes förmögenhet och härkomst.
- Industrialiseringens största problem visade sig genast från början vara den svaga tillgången till arbetskraft. För att produktionen i industrialanläggningarna skulle nå upp till samma nivå som hemslöjdsproduktionen behövdes avsevärt mer arbetskraft till fabriker.

37. Vilken av följande situationer är inte ett exempel på cirkulär ekonomi?

- a) **Biologiskt nedbrytbar torv används som energikälla för fjärrvärme.**
- b) Fiskenät används för att skapa modekreationer.
- c) Materialrester som uppstår i produktionsprocessen för plastflaskor sopas upp från golvet och sätts in i processen på nytt.
- d) Hushållsavfall sorteras för att få material för nya produkter.

38. En förläggare publicerar två tidningar: *Biltidningen* och *Renoveringstidningen*. *Renoveringstidningen* prenumereras av 78 procent av alla prenumeranter. Motsvarande andel för *Biltidningen* är 50 procent. Förläggaren publicerar inte andra tidningar. Hur många procent av *Biltidningens* prenumeranter prenumererar också på *Renoveringstidningen*?

- a) 28 procent.
- b) 36 procent.
- c) 39 procent.
- d) **56 procent.**

39. Vilket av följande påståenden stämmer?

- a) Demokratin som uppstod i Sparta betydde att man gjorde beslut om gemensamma angelägenheter genom diskussion och omröstning.
- b) **Under Antiken var många av de syditalienska städerna grekiska kolonier dit det flyttade mycket folk från det grekiska fastlandet.**
- c) Grekerna utvecklade sitt alfabet utgående från de kinesiska skrivtecknen och utvecklade samtidigt sin distinkta kultur.
- d) De grekiska stadsstaterna skilde sig från de romerska till exempel genom att där inte förekom slaveri.

40. Vilket av följande påståenden stämmer inte?

- a) Övergången från samlarekonomi till jordbruk kan förklaras med olika teorier. Ingen av dessa teorier förklarar detta dock med att övergången till jordbruk gjorde det lättare att skaffa föda.
- b) De första jordbrukskulturerna föddes framförallt i floddalarna eftersom jordmånen i dessa områden var speciellt bördig och således lämpad för odling.
- c) Den rådande uppfattningen är att människorna i samlarekonomierna var förhållandevis jämlika. Övergången till jordbruksorienterade samhällen var ägnat att öka ojämlikheten och klasskillnaderna.
- d) **Historieforskningen baserar sig på tolkning av olika källor, där källkritiken har en central roll. Den vetenskapliga kunskap som uppkommit på detta sätt är tillförlitlig och ändrar inte över tiden.**

wc